

De anatomie van het PI

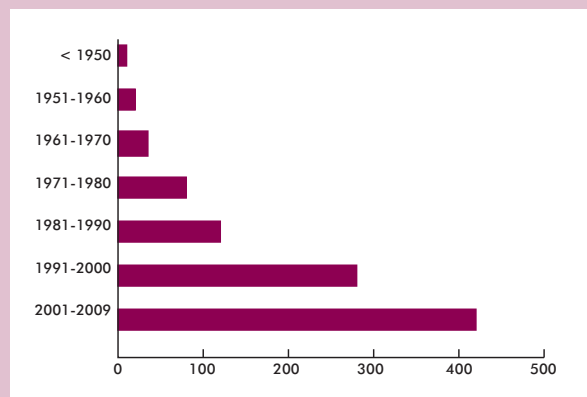
Resultaten van vijf jaar onderzoek naar Particuliere Initiatieven op het terrein van ontwikkelingssamenwerking

Particuliere Initiatieven (PI) zijn anno 2009 algemeen erkende spelers op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Vijf jaar geleden verscheen het eerste onderzoek naar particuliere initiatieven. Inmiddels zijn we niet alleen vele onderzoeken maar ook vele, soms verhitte, debatten verder. Na vijf jaar studie is het tijd de balans op te maken en vooruit te kijken. 'De anatomie van het PI' omvat de resultaten van onderzoeken uit de afgelopen vijf jaar en presenteert de resultaten van het meest recente onderzoek onder PI's van CIDIN (Centre for International Development Issues Nijmegen). Dit alles geeft een uitgebreid beeld van deze ontwikkelingsactor. Wie zijn de mensen achter de initiatieven en wat beweegt hen? Waar en hoe ontplooiën ze hun activiteiten en wat weten we over de bijdrage van PI's aan armoedebestrijding en draagvlakversterking? In deze samenvatting staan de meest opmerkelijke bevindingen.

Nieuwe speler?

Over de afgelopen decennia zien we een gestage toename van het aantal PI's in Nederland (zie figuur 1).

Figuur 1 : **Oprichtingsjaar van Particuliere Initiatieven in Nederland** (N=893)

Bron: CIDIN PI-Database 2008-2009

De opkomst van het PI past in de trend van vermaatschappelijking van ontwikkelingssamenwerking. Steeds meer nieuwe actoren als scholen, bedrijven en zorginstellingen dienen zich aan om zelf iets te ondernemen voor mensen elders op de wereld. Samen met deze actoren vormt het PI het filanterale kanaal voor ontwikkelingssamenwerking. Dit kanaal onderscheidt zich met haar vrijwillige karakter van de overige, reeds bestaande, drie kanalen waarlangs ontwikkelingssamenwerking plaatsvindt: het bilaterale kanaal, het multilaterale kanaal en het civilaterale kanaal (zoals professionele ontwikkelingsorganisaties).

PI's bestaan uit meerdere mensen die zich organiseren om op structurele wijze ondersteuning te bieden aan organisaties of gemeenschappen in ontwikkelingslanden. Ze zijn kleinschalig en ontvangen geen directe financiering van de Nederlandse overheid.

Financiële ondersteuning

De Nederlandse burger vormt voor de meeste PI's de belangrijkste bron van inkomsten. Zij voelen zich aangesproken door de kleinschaligheid en de concreetheid van de ondersteuning die PI's bieden aan ontwikkelingslanden. Daarnaast kunnen PI's een beroep doen op subsidie van organisaties zoals NCDO, Wilde Ganzen of Impulsis. Deze vormt de op één na belangrijkste bron van inkomsten.

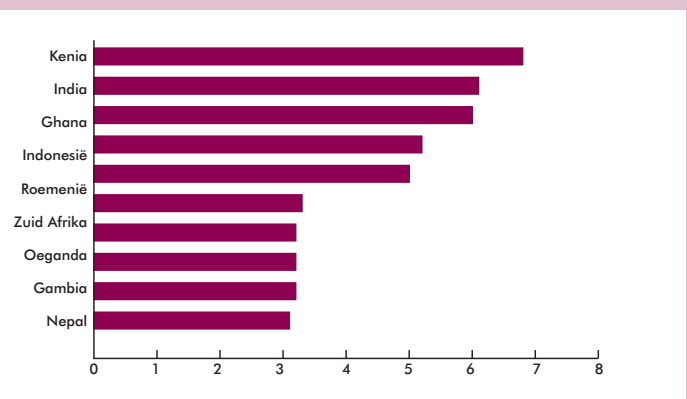
De mensen achter het PI

Particuliere Initiatiefnemers zijn vooral hoger opgeleide vijftigplussers met een modaal tot bovenmodaal inkomen. Ze bevinden zich aan de linkerkant van het politieke spectrum. De helft van hen rekent zich tot een geloofsgemeenschap. Mannen en vrouwen zijn gelijk vertegenwoordigd en een meerderheid (60%) van de mensen die zich inzetten in de PI's combineert het vrijwilligerswerk met een betaalde baan. Het verzoek van een bekende is voor een vijfde van hen de aanleiding geweest om zich actief in te zetten binnen een PI. Maar belangrijker zijn de reizen naar ontwikkelingslanden. Voor een derde van de initiatiefnemers vormt een verblijf in een ontwikkelingsland de directe aanleiding om in een PI actief te worden. Zo zien we de groei van het aantal bezoeken aan Afrika terug in het groeiende aantal PI's dat in de laatste jaren actief is geworden op dit continent.

Armoedebestrijding

Een groot aantal PI's besteedt hun budget aan directe armoedebestrijding. Ze doen concrete investeringen zoals leermiddelen of de renovatie of constructie van een gebouw. PI's investeren vooral in projecten op het terrein van onderwijs en gezondheidszorg. En ze richten zich voornamelijk op het verbeteren van de leefomstandigheden van kinderen en jongeren. Onderzoeken laten zien dat PI's over het algemeen succesvol zijn in het realiseren van de geplande activiteiten en het bereiken van hun doelstellingen. De risico's bevinden zich op het niveau van de duurzaamheid van projecten. Vaak is onvoldoende aandacht voor het toekomstig functioneren van het project en voor de draagkracht van de lokale partner. Dit maakt dat een project op de lange termijn niet altijd gewaarborgd is. PI's die al enige projectervaring hebben opgedaan, worden zich al doende bewust van valkuilen en passen hun werkwijze hier vaak op aan. Ze nemen bijvoorbeeld de tijd om samen met hun lokale partner een projectplan uit te werken, gaan eerder in gesprek met andere (lokale) organisaties, voeren een behoeftenonderzoek uit onder de lokale bevolking en monitoren en evalueren hun projecten.

Figuur 2 : **Top 10 landen waar PI's actief zijn** (N=766, in procenten)

Bron: CIDIN PI-Database 2008-2009

Draagvlakversterking in Nederland

Hoewel PI's aangeven in de eerste plaats te willen bijdragen aan armoedebestrijding in ontwikkelingslanden, geeft een meerderheid aan ook belang te hechten aan draagvlakversterking voor ontwikkelingssamenwerking in Nederland. PI's organiseren daartoe een veelheid aan activiteiten om daarmee de betrokkenheid van het Nederlandse publiek bij ontwikkelingssamenwerking te beïnvloeden. De praktijk leert echter dat PI's tijdens dergelijke bijeenkomsten voornamelijk informatie geven over de activiteiten die hun eigen PI ontplooit in ontwikkelingslanden. Op die manier hoopt men mensen aan te zetten tot een financiële bijdrage ter ondersteuning van het werk van het PI.

Bron Kinsbergen, S. & Schulpen, L. m.m.v. Smeets, A. (2010). De anatomie van het PI. Resultaten van vijf jaar onderzoek naar Particuliere Initiatieven op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen, Centre for International Development Issues Nijmegen (CIDIN).

NCDO, januari 2010

NCDO betreft mensen in Nederland bij internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling en ondersteunt hen daarbij met informatie, subsidie en adviezen. NCDO laat onderzoek uitvoeren naar de betrokkenheid binnen de Nederlandse samenleving bij Internationale Samenwerking. Dit is een samenvatting van één van deze onderzoeken. Het volledige onderzoeksrapport en een overzicht van de onderzoeken van NCDO kunt u vinden op www.ncdo.nl/onderzoek